

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST
206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.
Entered as second class matter at the Post Office Dept. Ottawa.

Let. 3. št. 138. Cena 5 c. TORONTO, ONTARIO WEDNESDAY, NOVEMBER 21ST, 1945. Price 5c. Vol. 3. No. 138.

Izjava vele-poslanika D. F. Jugoslavije — Stanoje Simića

Washington — Vele-poslanik D. F. Jugoslavije Simić, je podal častniškarskim poročevalcem ob svoji povrnitvi v Zdruzene države, naslednjo izjavo:

"Moja neizogibna odsotnost iz Zdruzenih držav zadnjih deset tednov, je obenem za mene prijetna nepričakovnost, da se zopet s zadovoljstvom povrnem na svojo dolžnost ter doprinesem kolikor več mogoče za boljše razumevanje med vašo in mojo domovino. To je na polju, katerega vi častniškarski predstavniki raznih časopisov predstavljate in katero znaša veliko odgovornost. Med tem, vsekakor upam, da bo vedno več in več ameriških žurnalistov mogoče obiskati Jugoslavijo in se prepričati na licu mesta o obnovi naše tako močne priprave in porušene domovine za časa vojne, ter kako se čutijo in delajo naši narodi pod novo demokratično vlado. Kot vam je znano, zunanji poročevalci so dobrodošli na obisk v Jugoslavijo, kjer ne obstoja več cenzura za zunanja poročila. Jugoslavija je prva država v Evropi, katera je odpravila vojno cenzuro.

Nadejam se pa tudi, da bodo kmalu bolj svobodno izmenjavana navadna pisma narodov obeh držav. Žal temu, da vsa pisma iz Jugoslavije v Ameriko morajo potovati najprej v Italijo, kjer so podvržena zelo strogi cenzuri, po večini in ako ne v vseh slučajih z strani zaposlenih oseb na cenzuri bivši četniki, katerih sovražnost napram Narodno-osvobodilnemu gibanju vam je dokaj znana. Je n.p.r. pač tako, kakor da bi poslana pisma iz Francije v Ameriko potovala najprej preko Španije, kjer bi jih cenzurirali ubežni člani bivše Vichy vlade. Kakor sem, da me biste tudi razumeli, kakšen izvir intrig in nerresnice vsebuje tak način. V zvezi z tem naj omenim tudi glede paketov s živili in obleko zelo nujno potrebne reči, ki so jih poslali sorodniki svojem v Jugoslavijo, da niso dospeli na določeno mesto. Okrog 10.000 takih paketov je bilo poslano po pošti iz Zdruzenih držav in so potovali z istim parnikom, kateri je peljal pomoč z strani UNRRE Jugoslaviji. Mi znamo, da so ti paketi izločeni iz tega parnika v italijanskem pristanišču, kateri pa niso dospeli na svoje odločno mesto v Jugoslavijo. Kje so zdaj ti paketi in kaj se je zgodilo z njimi od tega časa, nam ni znano.

Tudi s zadovoljstvom zapažam boljše in večje razumevanje glede razmer v naši domovini, kljub neštetim oviram. S zadovoljstvom sem čital rezultat o nedeljskih

Zmaga Narodne Fronte v Bolgariji

Sofia, 18 nov. — Velika večina volilcev se je udeležila splošnih volitev, ki so se vršile zadnje nedeljo kljub protestu Zdruzenih držav, da se volitve odloži za dalj časa in z tem omogoči volitev po mnenju Zdruzenih držav še nekakšnega "velikega" števila volilcev. Kakšno število volilcev protest ne omenja, razen da ponavljajo, češ da sednji način volitev ni demokratičen.

Toda ogramna večina naroda v Bolgariji je glasovala za Narodno Fronto (Otečestveni Front). Začasna vlada pred volitvami je izdala izjavo, da ne vidi nobenega vzroka za protest Zdruzenih držav proti načina volitev v Bolgariji. Ta "večina", katera se omenja v protestu, je sestavljena od bivših kolaboracionistov, kateri so vred z nemškimi okupatorji terorizirali ljudstvo. Toda zunanje velesile seveda niso naslovile protesta, kakor so ga naslovile sedaj v njihovo obrambo.

ARETACIJE V ŠPANJI

Madrid — Glasom tukajšnji poročil, v Španiji fašistični diktatorski režim generala Franka, je aretiralo večje število "osumljencev", češ da so delali za roto proti njegovega režima.

Tudi aretacije ne bodo rešile fašističnih vojn v Španiji.

Atomska bomba se uporablja kot gorjačo proti miru in Sovjetski Uniji

Moskva, 18 nov. — Atomska bomba se uporablja v mednarodni politiki veseli proti miru in proti Sovjetski Uniji, se glasi članek sovjetskega pisatelja A. Sokoloff, katerega istočasno deloma citira dopisnik za njujorski "Times", Brooks Atkinson. Po njegovem mnenju je ta članek eden najresnejših in prevdarnih odkar jih je bilo z ozirom na sodobne mednarodne zadeve dosejati priobčenih.

A. Sokoloff pravi: "Atomska bomba je poslužila kot signal mednarodni reakciji v svetu za novo križarsko gonjo proti Sovjetski Uniji.

V zelo resni in kritični dobi v kateri se nahaja Anglo-Sovjetsko-Ameriška koalicija, ljudje na zunanjo izpodkopavajo mednarodni mir z drzno in sovražno gonjo proti Sovjetski Uniji. Uporablja joč neuspeh londonske konferenec Sveta zunanjih ministrov, atomska bomba in stališče zaveznikov v Nemčiji ter daljnem vzho-

du (Japonski) kot podlago za provokacijo med Anglo-Saksonskimi državami in Sovjetsko Unijo. Sokoloff dolži, Hearst-McCormick profašistični tisk v Zdruzenih državah in katoliško časopisje v Angliji za drzno in zelo nevarno kampanjo v raznih zadevah."

Nadalje Sokoloff pravi: "Nekateri pisatelji se trudijo opravičiti medsebojne interese Zdruzenih držav in Anglije, med tem, ko londonski "Observer" neprestano ponavlja znano nazistično oceno o moči Sovjetske Unije, češ da je njena moč na "nogah iz glin." Citirajoč izjavo Paula Winter-ton-a, kateri je dejal, da se moč Sovjetske Unije z atomsko bombo lahko potisne in zmanjša na stopnjo drugo razredne velesile, da imata zdaj Vel. Britanija in Zdruzene države izredno priliko utrditi njum vpliv po vsej Evropi.

Kaj drugača naj pomeni to, pravi Sokoloff, kakor apel za sprečitev sodelovanja Sovjetske Unije v Evropskih zadevah? Kaj drugača naj pomeni istočasno hipokritična fraza o "moralnem vodstvu", kakor masko imperialističnega apetita, kateri še vedno sanjajo v svojih imperialističnih sanjah, kako bi spravili Sovjetsko Unijo iz tega sveta?

Mrzlična vznemirjenost o vojni zahteva, da Sovjetska Unija vrne svojo pozornost na strani varnosti mednarodnega miru, kajti atomska bomba kot razvidno, je izpremenila stališče zelo nekaterih zunanjih krogov, kateri so do večerj zagovarjali mednarodno sodelovanje in kooperacijo.

ČRNA REAKCIJA BI POZDRAVILA NOVO VOJNO

Sokoloff izraža prepričanje, da se zasnov za Anti-Sovjetsko kampanjo sestavlja iz več razlogov. In med prvotnim, nekateri reakcionarji, pravi Sokoloff bi pozdravili novo vojno kot edini način za njih, da se izognejo, kompliciranih problemov ki so nastali v zvezi z povojno rekonstrukcijo, namreč, brezposelnostjo in borbo za tržišča, kakor tudi rešijo precej neprijetnega vprašanja v Indiji, ter nacionalnega osvobodjenja v Siriji, Palestini, Grčiji in Španiji. Po drugi strani tega vprašanja,

PRED STAVKO PRI GENERAL MOTOR CO.

Detroit, 20 nov. — Okrog 350.000 delavcev zaposlenih pri General Motor Co., najbrš da bodo oklicali stavko ako kompanija ne pristane na zahteve avtne unije, je glede poravnanja zvišanje mezdne lestvice. Avtna unija CIO je naslovila omenjeni kompaniji zahteve za zvišanje mezdne lestvice delavcem v splošnem.

Dotična kompanija je zvišala mezdno lestvico le uradnim uslužbencem.

Mednarodno edinstvo in varnost miru v svetu, je naš cilj-Molotov

V naslednjem prinašamo v prostem prevodu tekst govora komisarja za zunanje zadeve Sovjetske Unije, Vjačeslava Molotova, kakor je bil potom radio posnet po United Press-u v Londonu. Molotov je podal ta govor ob priliki 28 obletnice Oktoberske Revolucije, katerega radi njegove važnosti z ozirom na mednarodno situacijo in različne probleme glede medsebojnega sodelovanja za trajan in pravičen mir, posemamo v celoti za naše čitatelje. Priporočamo, da se govor temeljito prebratvira bodisi na sejah ali predavateljih, ker edino na ta način je mogoče doseči njegov zgodovinski pomen. Ured.

Tovariši! Po nekoliko letih krave, vojne, mi praznujemo 28 obletnico Oktoberske Revolucije v dobi mira in veličastvene zmage nad fašizmom. Štiri leta krute vojne proti Hitlerjevi Nemčiji, katera je razsajala ne malo po celi Evropi, so za nami. Tako tudi vojna proti agresivne Japonske, v kateri smo sodelovali v poljetu tega leta. V tej junaški borbi odločilno mesto so morali zavzeti narodi Sovjetske Unije. Glavna zibelka svetovnega fašizma in svetovne agresije s zapada in vzhoda, je uničena. Mir je dosežen za vse narode v svetu. In sedaj smo dosegli tudi mi mogočnost povrniti se v mirodobno delo in ojačati našo zmago.

Od sedaj naprej nam je mogoče smatrati, da je naša domovina rešena nevarnost nemške agresije s zapada in japonske s vzhoda. Dolgo pričakovani mir — smo dočakali. Kakor je tovariš Stalin, rekel, sovjetski narodi se niso izgubili težkož in mizerno ponašali pri svojem delu ter delovni moči za zmago. Preživljali smo težka in naporna leta. Nemčija je z vso surovostjo napadla na našo domovino računajoč na fakt, da ji bo ta nepričakovani kriminalni napad zagotovil uspeh. In ne samo Nemčija, ampak tudi druge države so delile isto misljenje, da Sovjetska Unija ne bo mogla dolgo vzdržati in da bo po nekoliko tednov, največ par mesecev, Hitler praznoval svojo "zmago" nad Sovjetsko Unijo.

In ni čudno, da je prevladovalo tako misljenje, ko vemo da je v zapadni Evropi brez večjih bojev naštevajo zmago za zmago. Toda take zaključke so sklepali v prvi vrsti oni, kateri niso nikdar priznavali zakonitost Oktoberske Revolucije in oni, kateri so se pozakazali nesposobnih sploh razumeti popularni karakter sovjetskih narodov ustvarjen kot rezultat te revolucije. Nemška invazija proti Sovjetski Uniji je bila velikanska božja sodba, posebno za one naše zunanje prijatelje, kateri so takoj v začetku izgubili srce in tako z daleč opazovali neprimerne teškoče z katerimi se je naša domovina srečala v prvem razdobju vojne. Toda Sovjetska Unija je vzdržala in ostala na svojih nogah kljub kriminalnemu napadu proti nje.

MATERIJALNE IZGUBE IN GLOBEKE RANE JI NISTA OMEHČALE SRCA

Materijalne izgube in z vojno globoko zasekane rane v prvem letu, niso zrahljale njene fizične in ne moralne moči. Naša armada je uspela reorganizirati in tudi odzdraviti samo sebe od prvih vdarcov. Sovjetski narodi so napeli svoje sile in vračali smrtno-

De Gaulle se poslužil ostavke za notranjo krizo

Pariz — Glasom tukajšnji poročil, general de Gaulle je podal ostavko in sicer potem, ko je prišlo do ne sporazuma med glavnimi političnimi strankami za formiranje koalicijske vlade. General de Galle je bil komaj pred nekaj dnevi soglasno izvoljen za predsednika časne vlade, katera je imela oblikovati in postaviti temelje ustavi četrte francoske republike.

Takoj po tem naznanilu posamezni krogi trdijo, da je prišlo do nesporazuma med njim in komunisti, ker so slednje odklonili podpirati njegov načrt za sestavo nove vlade. De Gaulle je namreč na preprečen način skušal ignorirati komuniste, največje število poslancev posameznih strank z tem, da je imenoval na vse važne položaje v vladi svoje pristaje. Komunisti so opravičeno vztrajali pri svoji zahtevi, da se važne položaje pravilno razdeli med glavne politične stranke. Največjejši položaji v vladi se smatrajo: ministerstvo za zunanje zadeve, ministerstvo za notranje zadeve in ministertvo vojske in mornarice.

Pregovori med avtnimi stavkarji in kompanijo

Windsor, 20 nov. — Zdi se, da se je arogantnost avtnega magnet Ford Motor kompanije nekoliko omeščala in predvsem vsled dejstva, ako bi nadaljevala z svojo trgoglavostjo v zadevi stavke avtnih delavcev, je edini izhod, da vmes poseže federalna vlada in poravna spor.

Kakor razvidno Ford kompanija je odgovorila na povabilo unijskega predstavnistva, da je pripravna stopiti v pregovore. Točasno so v teku pregovori med predstavništvom avtne unije in predstavništvom Ford kompanije.

Mestni župan, Arthur J. Reume izraža mnenje, da so precej povoljni znaki o odbri nameri z obeh strani za doseg sporazuma. Situacija se je precej spremenila in je upati da pride do sporazuma med stavkarji in kompanijo.

14 TISOČ BREZPOSELNIH V TORONTU

Toronto — Okrog 14.000 delavcev je brezposelnih v tem mestu, je naznanil urad za brezposelno zavarovalnino. Medtem, ko se število brezposelnih povečuje z vsakim dnevom, mestne oblasti vporablja policijo proti stavke opotmetrištnih delavcev, kateri so zastavkali pred dvema tednoma.

ZAHVALA IZSELJENCEM V KANADI

Beograd, 18 nov. — Poslanstvo D. F. Jugoslavije v Ottawi je sprejelo naslednjo zahvalo in obvestilo od društva Rdečega Kriza D. F. Jugoslavije, da so parniki naloženi z obleko in živili v kanadskih pristaniščih srečno prispele v jugoslovanska in druga pristanišča. Brzojavka v tej zadevi se glasi:

"Prosim Vas, da izročite zahvalo našim izseljencem v Kanadi za njihovo naklonjenost in pomoč. Parniki: Henry W. Grady, Joel Chandler Harris in Prince Andrej srečno prispele v Sicilijo, Bary in Dubrovnik. Sprejeto pomoč razdeli narodu društvo Rdečega Kriza Federativne Jugoslavije."

Vasič.

Niso se rešili oportunistizma

Pariz, 19 nov. — Začasna ustvena zbornica je danes z 400 proti 162 glasov ponovno poverila mandat generalu de Gaulle, da sestavi novo koalicijsko vlado in razdeli vladne položaje med tri največje politične stranke, Komunistično, Socialistično in Republikansko.

Komunistični poslanci so vztrajali odločno pri svoji zahtevi proti ponovnega mandata generalu de Gaulle, med tem, ko so poslanci Socialistične stranke soglasno priključili Republikancem in poverili mandat generalu de Gaulle. Sledč svoj prijatelj čez rokavski zaliv kadar se gre za resnične narodne interese, so seveda izbrali oportunistično pot, katera vodi vedno globlje in globlje v oportunistično močvirje iz katerega se bodo prav težko rešili.

TRETJEGA RAZREDA VELESILA

Lahore, Indija. — Jawahar Lal Nehru, vodja indijskega kongresa je v svojem govoru pred volitvami v Indiji dejal, da je Vel. Britanija komaj tretjega razreda velesila, toda skuša pod vsako ceno zadržati svojo oblast v Indiji.

"EDINOST"

Published weekly at
206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing Proprietor
in Slovenian Language

Registered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. P.

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
EDINOST
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.

Dopisi brez podpisa se ne vpošteva. Rokopis nenarodnih
članov in dopisov se ne vrača.

Rezultat volitev potrjuje narodno voljo

Takoj po izjavi volilne komisije, katera je določila datum za splošne volitve v Jugoslaviji dne 11. novembra, notranja in zunanja reakcija je zbrala v svoji obupnosti poslednje moči in začela podžigati kampanjo v javnosti, da se bodo vršile le "enostranske" volitve, namreč ene same stranke. Skozi stinjene zobe je porinila v javnosti, izmišljajo, kako da bo "ogromna večina" volilcev z nedemokratskim načinom prizadeta, katera bi drugače, ako bi vladala demokracija (seveda taka kakor jo reakcija zamišlja), za gotovo oddala svoj glas za opozicijo proti vladi maršala Tita.

Na ta način je reakcija skušala v obupni stiski opravičiti samo sebe, kot nekakšnega faktorja v Jugoslaviji, odnosno nosilcev narodne volje. Toda dobro vedo, da ako se udeležijo volitev doseže nič drugega kakor tako strahovit poraz, kakršnega ni doživela sem od 1925 leta.

Odstotki volilcev, kateri so se udeležili splošnih volitev kljub prošnjam reakcije, da jih bojkotirajo, potrjujejo narodno voljo in zavest. Ogromna večina naroda se je udeležila volitev in oddala svoje glasove za kandidate Narodne Fronte. Povprečno, če tudi zankrat nimamo podrobnejših podatkov o odstotkih oddanih glasov v posameznih volilnih okrožjih in skupno iz posameznih federalnih enot, lahko trdimo, da znašajo nad 90 odstotkov tako po udeležbi volilcev kakor tudi oddanih glasov za Narodno Fronto.

Ti odstotki jasno kažejo, da je narod enoglasno pri splošnih volitvah obsodil povrnitev mornarhije in tudi črne reakcije, katera je izžemala ljudstvo do skrajnosti vsa leta do sedanje vojne. In ko je vojna z kriminalnim pohodom nemških in italijanskih fašističnih razbojnikov dospela na domača tla, vsa ta reakcionarna družina vredi z kraljem, je ubežala in si poiskala dobro zavetje v tujini računajoč na nič drugega, kakor na samosvojo povrnitev na oblast po skončani vojni. Toda oni, tisoči in milijoni, katerim ni nikdar dajala ne zaupanja in ne prednosti v kakršnem koli oziru, seveda niso delili njenega mišljenja. Potoki krvi in solza skozi štiri leta nadčloveške borbe, ter zadnjih 23 let prezir, zapostavljanje in preganjanje, nimajo prav ničesar skupnega z mišljenjem brezsrčne in osvojevalne reakcije. Ti potoki narodne krvi in solza, so neposredno veličastven izraz narodne volje pri splošnih volitvah po novem svobodnem in demokratskem življenju. Narodi Jugoslavije hočejo resnično in stvarno demokracijo, nikakor pa fiksno in po želji peščice ljudskih izkoriščevalcev. Med resnično in fiksno demokracijo, bi menda bil najbližji primer: "Živeti človeka dostojno življenje brez strahu na pomankanje, ali pa hirati poleg neprestanih obljub vedno v strahu in pomankanju."

Zatoraj narodi Jugoslavije so pri volitvah zavrgli fiksno demokracijo, katera je dajala ogromne dobičke peščici ljudskim izkoriščevalcem, dočim je držala v strahu in pomankanju ogromno večino naroda. Oni so sedaj postavili temelje novi, stvarni narodni demokraciji od katere bodo želi vsi pošteni državljani zaščito bratske enakopravnosti, narodno svobodo in narodni napredek kot celota. Take demokracije se zavedajo — tako demokracijo hočejo — in za tako demokratsko narodno vlado na čelo z maršalom Titom, so tudi glasovali.

In to je smrtni udarec mornarhiji kakor tudi celokupni osvobodilni reakciji, katera seveda ni odnehala od svojih zlobnih namer. Ona bo nadaljevala svojo strupeno propagando proti narodni vladi. Ona bo pritiskala na kljuke posameznih uradov, naklonjenih njeni volji, da bi dosegla zadoščenje. Spomnimo se dela carske bele garde po Veliki Oktoberski revoluciji proti vladi Zveze Sovjetskih Socialističnih Republik. Ta garda, podpirana po mednarodni reakciji, ni odnehala od trošenja laži in provokacij vsa leta po prvi svetovni vojni. Toda njena ogabna dela niso mogla zavestiti novega socialističnega družabnega reda. Njegova moč se je dvigala z vsakim dnem na opustošenih razvalinah korupcije carske strahovlade, ter dosegla najvidnejše mesto med vsemi svobodoljubnimi narodi v svetu.

Tako tudi narode Jugoslavije, nihče in tudi ogabna reakcija ne more sprečiti, da bi ne ustvarili najlepše ideale — stvarno narodno demokracijo, svobodo in narodno enakopravnost!

Radi postora smo bili v prejšnji izdaji prisiljeni na omejitve rodbinske pojavnosti zornice slike. Zato smo dali ponovno ponatis slike. V sredini na sliki sta brata: Mirko in Vinko Klemenčič, iz vasi Sel na Luži (po domače Martinovi). Na levi in desni strani sta tudi brata Polde in Ivan Klemenčič (po domače Prešarjevi). V sredini sedela Enika Simonič, rojena v Osojniku pri Semiču, sestrična Mirkota in Vinkota Klemenčič. To je skupina mladih partizanov in partizank iz Bele Krajine, kateri so se borili proti fašističnim razbojnikom in z svojo hrabrostjo dosegli tudi višje vojaške čine in važna mesta.

O politični vzgoji narodnih množic, o množičnemu delu in organizacijskih vprašanjih osvobodilne fronte

Vsebinsko organizacijski značaj Osvobodilne Fronte je danes popolnoma jasn. Osvobodilna Fronta je enotno vseljudsko gibanje, enotno na terenu, enotno glede na svoj aktiv, enotno v svojem vodstvu. Dosludni prerast Osvobodilne Fronte iz koalicijskega gibanja v enotno gibanje, končnojavno dosežen in sprejet na I. zboru aktivistov, je svojo skoraj podrugoleto preizkušnjo odlično prebil. Razume se samo ob sebi, da da bi se bilo treba slehernemu eventualnemu pozikusu, tako enotnost razrahljati ali celo razbijati, že na samem začetku zoperstaviti.

Glede oblik množičnega dela OF naj iznesemo potrebo po večji pestrosti. Množično delo OF je zadnje čase obstajalo predvsem v sklicevanju političnih konferenc in sestankov, mitingov, shodov in zborovanj. Ta sredstva so nezadostna. Naše politično delo se mora pokazati v slehernem pojavu javnega življenja in tudi v individualnem vplivanju na ljudi. Potrebna nam je večja gibčnost in iznajdljivost. V tem pogledu morata spregovoriti zlasti iniciativa in iznajdljivost naših terenskih organizacij ter aktivistov. Politična linija in politično delo Osvobodilne Fronte morata tudi pronicati v naš upravni in gospodarski organizem. Če politična linija in politično delo Osvobodilne Fronte ne bi pronicala v naš upravni in gospodarski organizem, če ga ne bi naravnost usmerjala, bi naše upravno in gospodarsko ravnanje povsem zabredlo v suh nenatelen praktikizem, kar bi rodilo izredno kvarne posledice.

V organizacijskem pogledu sodi med osnovna vprašanja — vprašanje terenskih odborov in razširitev okrajnih ter okrajnih odborov Osvobodilne Fronte. Naravnost neodpušljivo je, da naši tovariši ponekod še niso prešli od zaupniškega sistema na sistem množičnih terenskih odborov, ki zajemajo vse prebivalstvo dotičnega naselja odnosno terena in ki jih vodijo tajništva, obstoječa iz krajevnih funkcij narjav Osvobodilne Fronte. Terenske odbore je torej treba vsepovsod oživiti odnosno vzpostaviti v smislu, v kakršnem smo

vprašanje obravnavali že lanskega leta in kar nam je lani omogočilo aktivizacijo ljudskih množic že pred italijansko kapitulacijo.

Od ozkega tri do sedemčlanskega sistema okrajnih in okrajnih odborov OF, ki marsikje prevladuje, moramo preiti na širok množični sistem okrajnih in okrajnih plenimov z njihovimi ožimi tajništvi odnosno izvršnimi odbori. V plenume je treba pritegovati čim več politično razgibanih, aktivnih in zanesljivih ljudi s terena in oskrbeti njihovo redno sklicevanje ter skupno obravnavanje vseh perečih vprašanj političnega in množičnega dela Osvobodilne Fronte.

Na tem mestu je treba spregovoriti tudi o napačni težnji, da bodi vodeči kader v narodno osvobodilnih odborih vsepovsod do kraja istoveten z vodečim kadrom v organizacijah odnosno odborih Osvobodilne Fronte. Taka težnja bi lahko izrodila Osvobodilno Fronto v nekako ozko "državno partijo", česar pa mi nikakor ne čemo, kajti Osvobodilna Fronta je — kot smo že poudarili — vseljudsko politično osvobodilno gibanje. Brez dvoma predstavlja vodeči kader OF hkrati osnovno jedro naše narodne oblasti in ga mora predstavljati. Jedro pa seveda ne pomeni do kraja izvedene istovetnosti. Razvidno je, da nam bosta množičnost terenskih odborov in vzpostavitev odnosno razširitev okrajnih ter okrajnih plenimov Osvobodilne Fronte pomagali tudi pri odstranjevanju napačnih težnjajev odnosno dejanskih procesov, ki lahko povzročijo izroditev Osvobodilne Fronte v nekako ozko "državno partijo".

Hkrati z napačno težnjo za spremembo Osvobodilne Fronte v "državno partijo" pa nastopa tudi nasprotna nepravilna težnja, ki se izraža v zanemarjanju političnega dela med novovzvoljenimi člani narodno osvobodilnih odborov. Nekatere naše organizacije in nekateri naši aktivisti ravnavajo namreč tako, kot da bi novo izvoljeni odborniki ne imeli z Osvobodilno Fronto ničesar skupnega. Naglasili smo že, da so nam volitve samo doslej pri-

šle več ko 2000 novega kadra. Brez dvoma moramo strmeti za tem, da se ta novi kader, ki smo ga dobili pri volitvah, tudi politično prekuha, politično aktivizira v doslednem duhu Osvobodilne Fronte in čim bolj zlije v eno z našim starim aktivističnim kadrom. Ne gre za to, da bi sleherni novo izvoljeni odborniki postal vodilni funkcionar Osvobodilne Fronte. Gre pa za to, da se novoizvoljeni odborniki razvijejo v dosledne in zavedne pristave Osvobodilne Fronte in seveda tudi — kolikor je mogoče — v zavedne politične delavce OF.

Ko govorimo o množičnem delu in organizacijskih vprašanjih Osvobodilne Fronte, ne smemo pozabiti na vlogo tako imenovanih aktivistov Osvobodilne Fronte, se pravi, rednega sklicevanja krajevnih in okrajnih aktivistov, obravnavanja perečih nalog in pomanjkljivosti, razlaganja politične linije in vsestranskega instruiranja. Že v prvih razdobjih našega osvobodilnega gibanja nam je uspelo razgibati najširše ljudske množice prav zaradi tega, ker so naši aktivisti razumeli svoje dnevne in širše naloge, ker so znali čitati naše direktivne članke, jih prenašati v prakso in delovati v njihovem smislu med množicami, ker smo jih vsestransko sistematično učili, kako naj reagirajo na sovražnikove maneuvre in na procese v ljudskih množicah, kako naj usmerjajo ljudsko razpoloženje in ljudsko aktivnost. Osnovno sredstvo za tako pripravilnost — množično "duhovitost" in politično zmogljivost naših aktivistov so bili ravno njihovi krajevni, okrajni in okrajni — aktivisti. Dejstvo je, da so zadnje čase naše organizacije glede rednega sklicevanja, vsestranske uporabe in temeljitvega instruiranja naših aktivistov precej popustile. To napako treba odpraviti za vsako ceno in takoj.

Izgleda, da pojem "aktivist Osvobodilne Fronte" ni povsod do cela razčiščen. Ponekod ga razumejo preozko, ponekod pa preširoko. Preozko razumevanje predstavlja vsekakor mnenje, da so aktivisti samo ilegalci v neosvojenih predelih odnosno tako imeno-

vani "poklicni" politični delavci na osvobojenem in neosvojenem ozemlju. Aktivist Osvobodilne Fronte je danes sleherni, ki dejansko, zavedno, dosledno in disciplinirano — dela za Osvobodilno Fronto. Če hočemo zares neprestano dvigniti nove kadre iz ljudskih globin, moramo skrbeti, da bomo dobili in vzgojili čim več legalnih in na svojem terenu domačih aktivistov, zlasti iz vrst žena. Prenatranje terena s tako imenovanimi ilegalci je ponekod postalo neposredna ovira za nadaljni razvoj Osvobodilne Fronte, v pogledu mobilizacije pa je marsikje demoraliziralo ljudske množice. Preširoko pa se razumeva pojem "aktivist" čestokrat, ko gre za disciplino. Pojavili so se primeri, ko so se prav aktivisti pokazali nedisciplinirane. Danes je treba do skrajnosti dvigniti disciplino med našimi aktivisti. Aktivisti, ki ni disciplinirani in poštvovali, ne zaslužijo imena aktivist in ga je treba iz seznama aktivistov črtati. Najostrejša obsodba je tudi vredno, da so se marsikje na Gorenjskem in Primorskem mogli za aktiviste OF prilizati ljudje, ki so bili dejansko skrivajci pred mobilizacijo. Sploh se pojavlja danes pred nami važna naloga, da svoj aktivistični kader pregledamo, da izvajamo kontrolo nad njimi in da ga tudi izčistimo, kjer bo treba, kajti razumljivo je, da se bo ravno med aktivističnimi kader skušal vrivati sovražnik.

Zadostno pazno moramo posvetiti — enotnemu kovu aktivističnega kadra. Zbor naših aktivistov danes ne predstavlja več vseh vetrov zneženih političnih in javnih delavcev iz koalicijskega gibanja, temveč je enoten zbor, ki dela po enotnih direktivah in ki ga je treba tudi enotno — vzgajati.

Še nekoliko besed o načinu in smerah našega prodiranja. Naše organizacije in odbori posvečajo še vedno premalo pozornosti — osnovnim središčem.

Prav danes, ko se pripravila odločilna borba, je treba z vsa naglico prodirati tudi v osnovna središča.

III. o nekaterih osnovnih po-

Fašistično domobranski teror nad Slovenci

(Nadaljevanje)

7. Divizija "Isonzo" st. 115-NMOD 7. VIII. 1942, usmrčena, Anton Geršič, in Konrad Kusold. 8. Isti st. 116-NM 7. VIII. 1942, usmrčena Franc Jerman in Franc Šetina.

9. Poveljstvo vojaške posadke Semič, zapisnik o smrti 13. VIII. 1942. Usmrčena Anton Stariha in Ivan Strukelj.

10. XIV. bat. kr. karab. tenenca Črnomelj 21. VIII. 1942, javlja usmrteve 9 tolovajev.

11. Poveljstvo premeničnega oddelka Divizije "Isonzo" st. 173-NM od 31. VIII. 1942, javlja usmrteve sledečih: Fravc Pokoren, Marija Delak, Pavel Koter, Albert Kašček, Franjo Korpat, Bruno Škočir, Janez Klavič.

12. 23. pešpolk Como st. 2500-I od 17. IX. 1942, usmrčen Janez Svetič.

13. Vojaška posadka Semič, za pisnik o smrti 18. X. 1942. Usmrčen Matija Saje.

14. XIV. bat. kr. karab. Tenenca Črnomelj 17. X. 1942, usmrčen Matija Sajt.

15. Vojaška posadka Semič, št. 471, zapisnik o smrti od 6. XI. 1942, usmrčeni od belogardistov ujeti Alojz Dolnar, Milan Kočevvar, in Jožef Hutar.

16. Isti št. 38-191, usmrčen Jožef Ferlež.

17. 23. pešpolk Como št. 486, zapisnik o smrti 14. XI. 1942. Usmrčeni od belogardistov zajeti Janko Cimerman, Janez Pezdirc in Alojz Šetina.

18. Poveljstvo vojaške posadke Semič št. 508 od 27. XI. 1942. Usmrčeni od belogardistov zajeti Mihael Škrjanc.

19. Poveljstvo vojaške posadke Semič št. 484 od 15. XI. 1942, usmrčeni od belogardistov zajeti Štefan Štefanič.

20. Poveljstvo vojaške posadke Črnomelj št. 598-I od 17. III. 1942, usmrčen Janez Kuzma.

Dne 21. I. 1943 so bili v coni Škocjan ujeti sledeči partizani: Ivan Rob, publicist in dijak, Josip Rodič, kmet, Jurij Jager, uslužbenec cestne železnice, Josip Pelko, mizar, Alojz Udovec, kmet, Franc Turk, sedlar Alojz Makovec, kmet, Ivan Vadnjal, mehanik, Ivan Strojčan, slikar.

Ivan Rob je bil slovenski književnik in ga je osebo ujel podporočnik Puleio od 5 čete 24. polka, zvezni oficir 2. čete MVAC. Zapisnik pravi da je v trenutku ko je bil ujet izrazil željo, da bi videl svoje brate, potem pa bi lahko umrl čez: Chi per la patria muore, vissuto e assai! — Kdor za domovino umre, je življenj dovolj.

Z aktom poveljstva 9. Armadnega zbora z dne 9. II. 76-64 je odredil poveljnik Armadnega zbora usrtilitev zgoraj imenovanih, kar je bilo tudi izvršeno.

V naslednjem opuščam številke aktov in dneve usmrteve ujetih partizanov in navajam samo mesece in imena. Januarja je bilo usmrčenih 8 in sicer: Stanko Klemenc, Ivan Bregar, Janez Nemančič, Filip Tratar Jože Hafner, in Plut Martin.

Februarja je bilo usmrčenih 13 in sicer: Alojz Pate, Franc Župancič, Janez Grabnar, Franc Kic, Jože Janc, Anton Bovhan, Franc Rugelj, Feliks Berk, Janez Intihar, Franc Rodič, Karel Umetič, Jože Luzar in Janez Kukar.

Marca je bilo usmrčenih 17 in sicer: Anton Cukajec, Franc Koren, Jože Medved, Viktor Becele, Anton Mušič, Anton Malerič, Ivan Grlika, Leopold Pavliha, Jože Povce, Ludvik Brajner, Franc Murk, Anton Jakše, Štefan Stefančič, Janez Kuzma, Ivan Draggan, Ignacij Gabrček, Fran Rodič.

Aprila so bili usmrčeni 4: Alojz Urbančič, Franc Bolite, Jože Planišek, in Albin Capuder.

Junija je bilo usmrčenih 12 in sicer: Janez Kambič, Ivan Berdik, Anton Tomšič, Ivan Kuzma, Avgust Kastelic, Ivan Vončina, Vinko Semalič, Albin Blašič, Jože Jermanič, Franc Majcen, in Anton Kovačič.

Julija je bilo usmrčenih 5 jetnikov: Anton Tomšič, Anton Kambič, Janez Berdik, Viktor Pizelj, Anton Udovič.

MVAC ZAVEZNIK OKUPATORSKO VOJSKE

Ali je sploh treba besed o tem?

Vsak otrok ve, da je bela garda, fantje v italijanskih uniformah s črno baskovsko čepico in s srekrižanim mečem kot značko na nji, del redne italjske vojske. Vodili so italijanski oficirji. Bili so v posameznih italijanskih formacijah in skoro v vseh posadkah. Skupno z Italijani so se borili proti naši NOV in POS, kakor se od 30. septembra 1943 dalje borijo kod domobranci skupno z Nemci. Gard je imenoval te ljudi bela garda, belogardiste, italijani pa uradno MVAC, Milizia Volontaria Anti-comunistica sami pa se sedaj sramežljivo imenujejo le še "Vaške straže". Vkljub temu pa trdijo nasprotniki, da smo mi bili zavezniki okupatorja ne pa oni.

Knjiga "V znamenju OF" na strani 172 priznava, da so se konec avgusta 1943 Ustanavljali proti-komunistični oddelki in Vaške straže, ki "so uničevali po vsej pokrajini porazdeljene komunistične oddelke ter jih odgnali od slovenskih vasi".

Brez dvoma so nasprotniki prepričani, da bo to stvar težko zagovarjati. Verjetno je, da bodo potem skušali utajiti, da so ustanovili na povelje generala Rosenerja dne 20. IX. 1943 Slovensko domobranstvo, in ga bodo imenovali — Vaško stražo ter trdili, da smo mi bili v zvezi z Nemci! Saj tudi sedaj trde, da smo bili v zvezi z Italijani, oni pa so imeli pri njih le Vaške straže.

O nastanku Bele garde pišejo "Črne bukve" prav ginljivo: velika italijanska ofenziva zoper našo vojsko v juliju in avgustu 1942 je postavila slovensko prebivalstvo pred izbiro, ali da gredo v gozdove in tam poginejo, ali da ostanejo in jih pobije cesarska vojska, ali da gredo v internacijo, ali pa da primejo za orožje, ki mu ga je zdaj na robu obupa in uničenja začela ponujati cesarska vojska. tako je prišlo do ustanovitve Vaških straž do "bele garde".

"Cesarska vojska in OF sta s svojimi dogovorjenimi nastopi ljudstvo prignala do tega edino možnega koraka, če je ostati pri življenju". "Slovensko ljudstvo je bilo prisiljeno zaradi ohranitve

golega življenja vzeti orožje ter se v sencu bajonetov braniti pred rdečimi razbojniki". (stran 206)

Nastanek bele garde opravičuje torej S somobrambo ljudstva! Kdo more ob takim vzeti "Črne bukve" resno? Saj vsakdo ve, da ni res, da bi bila šele roka ofenziva, ki se je pričela 16. VII. 1942, in ki je po besedah "V znamenju OF" uničila komunistično goložen, dala povod za ustanovitev bele garde, in neresnica je, da se je bilo komur koli razen italjske vojske braniti pred nami.

Spet naj govore dokumenti!

Eden od duhovnih očetov bele garde je bil dr. Lambert Ehrlich, ki ga je zadela roka ljudske sodbene spomladi 1942. Le-ta je v nekem razgovoru 1942 sam poudaril, da je v interesu slovenskega ljudstva potrebno dejansko sodelovanje z italijanskim okupatorjem, ki se ne zadovoljuje s praznim zatrjevanjem lojalnosti. Duhovno je bela garda obstajala že davno pred ustanovitvijo formacij v sencu italijanskih bajonetov. Kaže se, da je bil prvi korak za dejansko ustanovitev bele garde storjen 16. II. na sestanku pri Ljubljanskem škofu dr. Gregoriju Rožmanu. Dokument I-5-H divizije "Isonzo". "Pro memoria 17. Febraia 1942" pravi namreč dobesedno sledeče:

"V Ljubljani so se sestale večeraj (razen članov konzulte-župana itd. ki so splošno zaničevani zaradi njihove politične korupcije iz dobe Jugoslavije) na konferenco pri škofu z namenom ustanovitve neke vrste odbor, ki naj bi bil tolmač želj prebivalstva pri italijanskih oblastih in ki bi naj vplival na oblasti za boljši način upravljanja okupiranega ozemlja. Člani tega odbora so celo nekatere osebnosti, ki so že pripadale OF".

"Škof je prevzel vodstvo tega odbora, ki mora postati prvi predstavnik vseh plasti slovenskega prebivalstva. Na konferenci (Slovinci jo imenujejo forum) so bili sestavljeni nekateri pogoji, ki se naj predložijo italijanskemu oblastem za bodoče sodelovanje: a) odstranitev vseh sedanjih članov konzulte, župana in več drugih slovenskih oblastih;

(Nadalje prihodnjij)

manjkljivosti naših aktivistov,

Ko razpravljamo o pomanjkljivosti naših aktivistov, je vsekakor potrebno obravnavati na prvem mestu dejstvo, da so aktivisti marsikje še vedno ozkogrudni, zaplotiški da njihovo miselnost čestokrat obvlada smešni lokalni patriotizem. Ta lastnost je danes posebno vidna in hudo ovira naše aktiviste. Po eni plati so namreč vsa vprašanja očjega slovenskega narodno osvobodilnega gibanja izraziteje kot kdajkoli poprej odvisna od vsedravnih jugoslovanskih uspehov, po drugi strani pa je treba prav sedaj ljudskim množicam v vsaj širini in globini — čeprav seveda popularno — pokazati in razložiti mednarodni in domači značaj, mednarodni in domači pomen ter ozadje vsega dogajanja. Ozkogrudnost našega aktiva se dostikrat izraža v nezadostnem obravnavanju vsedravnih vprašanj, včasih gre pa še dalje, tako da imamo posla s primorskim, gorenskimi in štajerskim lokalnim patriotizmom. Zakoreninjene ostanke izkogrudnosti in lokalnega patriotizma, ki imajo seveda tudi svoje objektivne korenine v suženjski preteklosti in dolgotrajni reakcionarni vzgoji, moramo sistematično, iz dneva v dan odpravljati. Konec konca gre tukaj za jasno zavestno in vsestransko utrjevanje splošne in dosledne demokratske zavesti slovenskih ljudskih množic tiste demokratske zavesti torej, ki nas ne veže samo z ostalimi jugoslovanskim ljudstvom, temveč tudi z obicmi in pristnimi demokratskimi pokreti po vsem svetu. To pa seveda pomeni da je treba predvsem med našim aktivom tako zavest poglobiti in ji dati izraza v praktičnem ravnanju.

Druga slabost naših aktivistov je v tem, da čisto nastopajo zgolj kot registratorji. Mislim na prenašanje in tolmačenje političnih in vojnih vesti. Ob današnjih burnih odločilnih dogodkih je povsem nezadostno, če se zadovoljujemo z njihovim registriranjem, namesto da bi se potrudili razumeti njihovo notranjo vzorčno zvezo in ugotoviti njihovo koristnost ali škodljivost splošnemu demokratskemu toku, našemu narodno osvobodilnemu gibanju itd. ter vse to popularno, slehernemu razumljivo, razlagati najširšim ljudskim množicam. Registriranje je torej treba nadomestiti z — analizo. Brez tega si ob današnjem dogajanju niti zamisliti ne moremo resnične in dosledne demokratske vzgoje naših ljudskih množic, njihove borbene budnosti, njihove pravilne demokratske reakcije na sleherni mednarodni in domači pojav.

Odpravljati in odpraviti to slabost pri sebi in z živim primerom tudi med aktivisti — je še prav posebna naloga vse naše propagande in zlasti našega tiska.

V zvezi s slabostjo, ki smo jo pravkar omenili, se morajo naši aktivisti zavedati da je potrebna neprestana reakcija na vse pojave v razpoloženju in mišljenju naših množic odnosno — kar je točneje — da je dostikrat treba reagirati tudi že v naprej. Nikakor ni dovolj, če samo sam zase beleži manevre ki ga recimo pripravljajo notranji sovražnik, ali pa če na primer javljaš višjemu formu da vrši sovražnik podtalno defetistično propagando itd. Na vse to je treba med množicami reagirati — takoj in ne šele takrat, ko se že pojavijo kvarne posledice. Prav tako moramo porabiti sleherni, tudi najmanjši priložnost, da dvignemo v množicah duha borbene samozavesti in poštvovalnosti, zlasti pa je potrebno, da znamo tolmačiti današnje velike in odločilne dogodke. Razume se, da se za tako pravilno reakcijo in lastno aktivnost naših političnih delavcev izredno pomembni njihovi lastni sestanki, na katerih obravnavajo, kako in s kakšnimi sredstvi čim uspešneje razvijati množični polet osvobodilnega gibanja. Taki sestanki naših aktivistov pa so ravno aktivi, o katerih smo razpravljali zgoraj.

Nadaljna slabost naših aktivistov je njihovo oklepanje starih delovnih metod, njihova hoja po izvoženih tračnicah tudi takrat, ko se okoliščine temeljito spreminjajo. Tako na primer naši aktivisti ponekod še danes vztrajajo na zaupniškem sistemu, čeprav so razmere tudi v okupiranih predelih že zrele za množične terenske odbore ali pa recimo ohranjanje ozke okrajne in okrajne odbore, dasi razmere zahtevajo široke odbore. So primeri, ko gre stvar

(Nadaljevanje na 4. st.)

Poročilo iz glavnega tajništva

Parkrat se je že priporočalo onim naselbinam kjer še nimajo odseka Z.K.S., da naj se aktivirajo. Prav sigurno je, da se nahaja v teh krajih nekaj zavednih Slovencev ali Slovenk, ker to je razvidno iz pism katere pošiljajo za priobčitev v "Edinosti". To je pisma, katere so oni dobili iz starega kraja od svojih dragih sorodnikov ali družine. "Priobčite to pismo v Edinosti da bodo ljudje vedeli kaj je kruti fašizem delal z našim narodom", je po navadi priloženo še posebno pismo. To je vse lepo naj ljudje znajo kaj se delalo da ne bo prigovorov da je bila sama propoganda, kakor je bil zafknjen marsikateri aktivist Z.K.S., kateri je vedel da po marsikatero oko ročno ali pa zalito z solzami, ko bojo enkrat pričela prihajati pisma iz starega kraja. Vse to je bilo znano onim kateri so zasledovali borbo našega naroda, akoravno bolj blede in ne tako živo kot se je razkrilo ravno iz teh pismem ki prihajajo sedaj iz domovine. Mi jih radi priobčujemo in obžalujemo samo to, če smo kdaj prezrli kako priliko, da nismo storili še več da se ta fašistična svojat razkrinka in uniči. Toda nastane eno vprašanje, katerega nam morajo pomagati razčistiti oni kateri imajo dokaz v rokah, od sorodnikov ali družine, — zakaj se ne gibljejo hitreje, zakaj se ne organizirajo v Z.K.S.? Težko je to razumeti. Naši bratje v domovini, so delali vse drugače. Ko je bil že v ječi, ni klonil — ampak stisnil je pesti, da mu je pognalo kri v sence, — in rekel: "Ne boš več dolgo gazil naše zemlje, — strli te bodo..." Tako pravi eden mali stavek ki pove mnogo. Tukaj danes še ni potrebno govoriti iz ječ nekaj enakega, toda kje je garancija da ne bo potrebno jutri, čez en mesec, ali eno leto. Močne organizacije to morejo preprečiti. Jasno je torej da ni dovolj da znajo oni kateri se že leta in leta, bore ter poskušajo organizirati

narod z težkimi napori. Pomagati morajo tudi vsi oni kateri še niso organizirani, da se v bodoče take in enake strahote preprečijo, pomagati morajo da se razbiti fašistični ostanki ne bojo mogli več zbrati in ponoviti še enkrat, kar je nedolgo kar minulo če kdo ima vprašanje, kako to preprečiti? Odgovor je jasen in odločen: Organiziraj se v protifašistične organizacije! Za nas Slovence je taka organizacija, "Zveza Kanadskih Slovencev." V njo naj se vpiše vsak Slovenec in Slovenka ki želi dobro, sebi svojemu narodu in človeštvu. Odlasnanje pomeni dajati potuho onim reakcionarnim krogom, kateri še vedno upajo da se jim bo poselelo razbiti enotnost naroda, posebno delavskega razreda, malih obrtnikov, kmetov in trgovcev. Samo pogledimo danes v Windsor, kjer je velika stavka avtinskih delavcev, kako oni, kateri so dobili odklovanje od Hitlerja, vrtajo na vse načine da se razbije stavka, da bi tako delavci ostali praznih rok, brez strahote na ulici.

To ni za kar se je narod boril in polagal težke žrtve na bojni in domači fronti. Fašistična golazen se umiče na zapad, nekateri že kar govtajo njihovo propagando in v tem je nevarnost večja kot se vidi na površju. Potrebno je da se gibljejo hitreje, važno je vedeti kdo je naš prijatelj ali obratno. Končno še to: nikomur ni treba misliti, "češ, to pa ravno meni sliši." Sliši vsakomur kot opozorilo, ne sliši pa posamezni osebi. Vsem bi se priporočalo da natančno, prouče. "Referat Borisa Kidriča, o politični vzgoji narodnih množic, o množičnem delu in organizacijskih vprašanjih Osvobodilne Fronte." Izšel je v zadnji "Edinosti", nadaljevanje in konec je pa v današnji številki. Proučite ga natančno posebno aktivisti kateri se zanimajo za razvoj in delovanje Osvobodilne Fronte.

J. Smrke

Ponosna sem da sem Slovenka in da je moj mož dal svoje življenje za svobodo

Chaput Hughes — Cenjeno uredništvo! Tukaj vam prilagam pismo, ki sem ga pred par dnevi prejela od svoje prijateljice Marije Razboršek iz Brezice v Sloveniji. Ker do sedaj še nisem videla v časopisu nobenega pisma iz okolice Brezice, mislim, da bo zanimalo naše rojake, ki so doma iz te okolice, kako so ljudje tam preživeli leta vojne.

Štefi Zidar
Brezice, 7-8-45

Ljuba moja Štefka!

Ravno danes sem odgovorila Micki na njeno pismo, ki sem ga dobila pred dvema dnevyoma. Rada bi bila tudi Tebi pisala pa nisem imela naslova, kajti vsa Tvoja pisma, ki sem jih skrbno hranila sem med to vojno izgubila. No danes pa dobim Tvoje pismo, katerega sem se silno razveselila. Odgovarjam Ti takoj, saj počeka tako dolgo hodi in vem, da je teško čakati kakšnih vesti iz domačega kraja. Pisala Ti bom vse, vse novice kot nekaj, dasiravno nisem več tista Marija kot nekaj. Mnogo — mnogo sem se izpremenila — izpremenila me je vojna in trpljenje, ki smo ga prestali.

Sedaj pa kar začnimo, sicer bo zmanjkalo papirja.

Leta 1941 takoj ko se je začela naša "golgota" sem morala že meseca avgusta zapustiti Brezice. Takrat sem bila še v službi pri dr. Pečeku, njemu so vzeli hišo, on je moral pa kot zdravnik na Senovo pri Rajhenburgu. Ali se še kaj spominjaš na ta kraj, v 4 razred osnovne šole smo bili enkrat tam na izletu. Oh, kje so tisti časi. Torej jaz sem morala tja, Breda z otroci je pa pobegnila v Ljubljano, kjer je bivala do konca in je še zdaj tam. Dr. pa niso pustili od tukaj in tako sem bila več kot dve leti na Senovem, kjer mi je še napram drugim kar dobro šlo. No, leta 1942 je moral pa naš ubogi tata zapustiti "Spodnje-Štajersko", za njim kmalu tudi mama in Fedor, ter seveda tudi jaz. Mi v začetku nismo bili preseljeni ker smo pristojni po očetu v Novo mesto, ki je k sreči pripadalo k Italiji in nas kot "tujce državljane" niso mogli preseliti, so nas pa potem politično osumili in preselili. Bivali smo v Gor. Radgona na Madžarski meji. Jaz sem bila tam samo 3 mesece, potem sem pa pobegnila sem doli v naše kraje k partizanom. Partizanškega življenja Ti ne bom opisovala, bilo je res hudo posebno letošnja zima, vendar bodo to moji najlepši spomini. Lansko leto (1944) 30 oktobra sem se v partizanih poročila z mojim Editom, ki sem ga poznala še iz Senovega. Že na dan poroke je moral pa moj mož seveda tudi kot partizan na dolgo pot proti Pohorju, kjer je že na potu padel. Štefka ne moreš si predstavljati moje žalosti, vsi so se bali, da bom znorela, zdaj mi je pa tudi iz dneva v dan hujše, posebno ko srečam danes tega, jutri onega znanca iz "zelenih gozdov". Ja Štefka jaz sem doprinesla svojo žrtev za domovino, 4 leta sem trpela in zdaj se moje trpljenje nadaljuje.

Za vzgled naj nam bo 20-letna partizanka

del v partizanih, Tugo je pa vse srečno prestal dasi je bil 3 leta v partizanih. Srečala sva se enkrat v gozdu, čisto slučajno prišel je iz Hrvaškega. Tvoji iz Čateža so se že vrnili, vsi živi, le Mirkota ni, bil je že poročen in ima sinčka. Franciškinska cerkev tudi ne stoji več, podrla so jo takoj prvo leto, ko so nas zasledili. Ravno tako so odstranili vsa znamenja in križe. Sploh so pokazali svojo visoko "kulturo". Jaz Štefka sem jih sovražila od prvega dneva, nihče mi ne more ničesar očitati, zato sem dobila tudi dobro in poverljivo službo. Zdjaj sem v pisarni, rada bi se pa zopet posvetila svojemu poklicu, pa me za enkrat ne pustijo stran. Vsi moramo in tudi hočemo delati za našo novo državo, da očistimo vse in preženemo za vselej povzročitelja tolikega gorja in naše ljube svete nam zemlje. Ja Štefka, takšna sem in bom ostala, ponosna sem, da sem Slovenka, ponosna sem, da je zgubil moj mož življenje v borbi za svobodo in ne v vrstah okupatorja. Huda je ta moja žrtev, veliko trpim vendar z zavestjo, da žrtve niso bile zaman.

Štefka piši mi pogosto, saj to mi je zdaj edino veselje če dobim kakšno pošto od mojih najdražjih. Piši mi pogosto in veliko, tu di jaz Ti bodem pridno pisala. Kako pa vaši, Boga zahvalite, da vam je bil ta krvavi ples prizanesen. Za danes končam, oglašim se kmalu zopet, ne bom čakala na odgovor. Zdjaj ko pošta zopet deluje se moramo še tesneje povezati med seboj in nadoknaditi vse kar smo v teh 4 letih zamudili. Prav lepo pozdravi vse Tvoje, kot Tvojeja moža ter vse Slovence.

Tebe in otroke pa poljubljaj, Tvoja
Marja

Morda bo kdo rekel, kaj nam je mari kakšna kampanja Edinosti. Saj sem naročnik in že to bi moralo zadostovati. Resnica je, da je le malo takih kateri bi ne bil naročnik Edinosti, ter poleg tega se zaveda, da je časovno nemogoče da bi se list vzdrževal od samih naročnikov. Toraj časovno je treba na en ali drugi način znašati to breme s zavestjo, da širimo narodno edinstvo in da ga z časopisom kakršna je Edinost okrepčujemo in polni meri. Ako je kdaj koli kakšen rojak imel pred seboj večje potrdilo resnice, ki jo je Edinost od svojega začetka zastopala, ima danes. Edinost je podpirala narodno osvobodilno borbo pod vodstvom maršala Tita vedoč da podpira resnične narodne interese. Podpirala je za narod koristne stvari vse skozi v tej vojni in prepričan sem, da bo tudi v bodoče. Pisma, ki prihajajo iz starega kraja, so ravno tako potrdilo vsega tega, da je Edinost pravilno žigosala narodne izdajalce, da je pravilno sledila pot narodnega edinstva, katero edino more osrečiti delovno ljudstvo in narod v splošnem. In ta pot je danes toliko večja, kajti s zmago nad nemškim, italijanskim in japonskim fašizmom, še ni rečeno da je svetovni fašizem uničen. Prijatelji fašističnih doktrin, so najbolj aktivni danes pri vsakem spornem vprašanju v narodnih in mednarodnih zadevah, ter skušajo pod vsako ceno povrniti svet v predvojno dobo. To jim je namen in tako tudi delajo z vso doslednostjo profašističnih ciljev.

Prav lepo pozdravi vse Tvoje, kot Tvojeja moža ter vse Slovence. Tebe in otroke pa poljubljaj, Tvoja
Marja

Obleka naj bi bila lepo očiščena, zavrnanja in naredite paket, ter zapišite kaj je v paketu do najmanjše stvari. Jaz bom skrbela da bo šlo na odrejeno mesto. Jaz se vam najlepše zahvaljujem za vašo poštvalnost, kar ste naredili do sedaj in tudi kar še boste, posebno našim aktivistkinjam katere so po svojem delu neumorno šivale, to so: Pecca Zamejc, Ana Cividini, in Ana Starič. V imenu našega naroda ki pričakuje vašo pomoč.
Marjeta Slak taj. lokal. S.K.J.S.

Pripravimo se za kampanjo Edinosti

Geraldton — Na zadnji seji tukajšnega odseka Zveze Kanadskih Slovencev je bilo zaključeno, da se obrnemo na Upravištvo Edinosti, da nam pošlje nekoliko nabiralnih pol. Namreč naš namen je že zdaj začeti zbirati za prihodnjo kampanjo Edinosti in smo si določili denarno kvoto \$50.00. To smo storili iz razloga, ker je tukajšna naselbina maloštevilna in se ljudje selijo v druge večje naselbine.

Zatoraj v kolikor se tiče prihodnje kampanje Edinosti, je največ odvisno od tega, kako smo se pripravili. Ako smo začeli z delom takoj v samem začetku kampanje, katere navadno traja dva meseca, je upati na doseg uspeha. Toda ako smo začeli šele v začetku kampanje pripravljati načrt in izgubiti kako bomo izpolnili dolženo kvoto, je težko pričakovati dobre rezultate. Zato je treba vnaprej pripraviti vse ali pa celo začetki z delom, da bomo res v tej kampanji dosegli uspeh kakor v nobeni prejšnji.

Morda bo kdo rekel, kaj nam je mari kakšna kampanja Edinosti. Saj sem naročnik in že to bi moralo zadostovati. Resnica je, da je le malo takih kateri bi ne bil naročnik Edinosti, ter poleg tega se zaveda, da je časovno nemogoče da bi se list vzdrževal od samih naročnikov. Toraj časovno je treba na en ali drugi način znašati to breme s zavestjo, da širimo narodno edinstvo in da ga z časopisom kakršna je Edinost okrepčujemo in polni meri. Ako je kdaj koli kakšen rojak imel pred seboj večje potrdilo resnice, ki jo je Edinost od svojega začetka zastopala, ima danes. Edinost je podpirala narodno osvobodilno borbo pod vodstvom maršala Tita vedoč da podpira resnične narodne interese. Podpirala je za narod koristne stvari vse skozi v tej vojni in prepričan sem, da bo tudi v bodoče. Pisma, ki prihajajo iz starega kraja, so ravno tako potrdilo vsega tega, da je Edinost pravilno žigosala narodne izdajalce, da je pravilno sledila pot narodnega edinstva, katero edino more osrečiti delovno ljudstvo in narod v splošnem. In ta pot je danes toliko večja, kajti s zmago nad nemškim, italijanskim in japonskim fašizmom, še ni rečeno da je svetovni fašizem uničen. Prijatelji fašističnih doktrin, so najbolj aktivni danes pri vsakem spornem vprašanju v narodnih in mednarodnih zadevah, ter skušajo pod vsako ceno povrniti svet v predvojno dobo. To jim je namen in tako tudi delajo z vso doslednostjo profašističnih ciljev.

In z čem se moremo braniti

pred navalom reakcije ako ne z svojim časopisom, kateri odločneje danes kot včeraj zagovarja narodno edinstvo in nas opozarja na zelo nevarne namere posaznih kapitalističnih krogov. Da — edino z časopisom nam je bilo mogoče pobijati nedoslednost in lažljivo propagando za dobo vojne, katere je bil cilj delati sovražstvo in mržnjo med narodi za interese posameznih sebičnih reakcionarnih krogov. Tako nam bo mogoče tudi v bodoče razbiti omrežje črne reakcije z tem, ako bomo sami svoj časopis podpirali z vsemi sredstvi za njegov obstoj.
Matt Butala.

Pomoč jugoslovenskim otrokom iz Timminsa

Timmins — Tajnica lokalnega S.K.J.S. pošilja sledeče poročilo, ter se obenem zahvaljuje vsem onim kateri so že darovali in apelira na sve one kateri še niso to storili da je še vedno prilika. Kateri misli kaj darovati, bodisi novo ali ponošeno obleko, naj prinese lepo zašito in oprano v paketu z listo kaj je vse v paketu do najmanjše stvari, in dalje bo ona skrbela da bo šlo na odrejeno mesto. Posebno se zahvali, aktivistkinjam katere so neumorno šivale, to so: Pecca Zamejc, Ana Cividini, in Ana Starič. Naj se pripomni da je malo paketov kateri bi stali manj kot \$10, kot to ona poroča.

Darovali otroške oprave so sledeči:

"Krožek Južno Slovanskih Zen", oblekel 27 otrok. Mladinski "Tito" Klub je oblekel, 10 otrok. Ana Starič, oblekla, 4 otroke.

Po 3 otroke oblekli: — Frank Knafel, Marija Zupančič, Družina Cividini, Tilka Benčina, Joe Glad, Grga Briški in Andrej Palčič.

Po 2 otroka so oblekli: — Joe Gornik, Družina Kraševce, družina Jarc, družina Šilc (Zogar), Nik. Brackica, Ana Čop, Ana Turk, Mija Jezerina, Jure Žagar, Reza Zupačič, družina Mavec, Joe Knafel, Pavel Rajakovič, Lojze Lavrič, Helena Horvat, Vera Šuštar, Beta Sporer, Krank Mahovolič, družina Krkue, Ani Cotze, Janez Novosel, Ivan Robek, Franciška Pleše, Marija Delost, T. M. Slak, Frank Brkopec, Dragotin Jezerina, Frank Beg, in Jure Tomac.

1 otroka so oblekli: — Ivan Salmič, Lojze Hrib, Janez Stupica, Rudolf Gašparac, Ivan Kapš, Frank Baraga, družina Šuštaršič, Katarina Plut, družina Kalčević, Roko Novinc, Marta Plut, Ivan Jezerina, Petar Barič, Frank Anzelc, Janez Lavrič, Peter Kobetič, John Dolščak, Ivana Zgonec, Ivana Turk, Lojze Rus, Janez Jerovšek, družina Gusek, Štefa Hočevar, Ana Čopin Medirise Pavlin.

Od vsake gori imenovane osebe smo naredile paket, kateremu smo priložile njegov ali njen naslov. Ako je pa kakšna pomota naj se zglaš kateri bi bil prizadet. V imenu otrok prav lepa hvala vsem skupaj.

Marjeta Slak Tajnica, lokalnega S.K.J.S.

Sovjetski časopis o uporu na Javi

Moskva — Časopis "Nova doba" v članku "o sporih v jugovzhodni Aziji", pozdravlja Narodno-osvobodilno gibanje v Holandski Vzhodni Indiji in Francoski Indo-Kini. Aleksander Guver avtor članka pravi, da ima Anglija velike gospodarske interese v onih krajih in obsoja njen način orožbene intervencije kot sredstvo za obnovo holandskih in francoskih kolonij.

Narodi Indonezi in Indo-Kitajci se bore za svojo narodno neodvisnost in obliko vlade, katero si sami postavijo po svoji želji kakor določa Atlantski čarter. Poraz fašizma je zelo vplival na narode v Aziji, kateri se že dolgo vrsto let bore za svojo nacionalno neodvisnost pravi ta članek.

Med tem znano je, da Indonezija šteje okrog 70 milijonov prebivalcev, katerim se skuša zaradi nekoliko tisočev druge narodnosti naprtiti z orožjem tujo oblast. Izgleda, da kršili Atlantskega čarterja gledajo s zamizanim očesom na njegove določbe, kakor za časa nemške in italijanske agresije v Španiji, ko so pod "neintervencijsko krinko" dopustili pošiljanje vojaštva in orožje proti španski republikanski vladi.

Tako izgleda demokracija v praktičnem pomenu in sicer ona, katere merilo so privatni interesi.

Uspeh koncerta Timminške Mladine v Kirkland Lake

Timmins — Dne 11 novembra je naša Timminška Mladina, to je Mladina pripadajoča k "Mladinskemu krožku" Krka" št. VPZ. Bled, skupno z odraslo Slovensko in Hrvaško Mladino pripadajočo v tamburaški zbor "Tito", privedila prvi mladinski izletniški koncert v Kirkland Lake.

Bilo nas je kar dva polna avtobusa. Ko smo prišli v Kirkland Lake na Main St. pred Union hotel, so nas pozdravili grupa naših poznatih ljudi in mladine, med njimi tudi nekaj glavnih odbornikov V.P.Z. Bled, želeč nam dobrodošlico. Nato so nam takoj pomagali spraviti našo mladino v že pripravljeno sobo h kosilu. Naj še omenim kako je bilo lepo videti, koso naša odrasla dekleta pomagala manjši mladini pri kosilu, da so se lahko poslužili dobrot ki so bile razložene na mizi.

Po končanem kosilu smo takoj odšli na Wood St., v Poljsko dvorano, kjer smo imeli malo pokupnjo za nastop na koncertu. Ob 5 uri je bila zakazana večerja ja po večerji smo zopet odšli v dvorano. Ob 6.30 je bila dvorana priločno polna, ali posetnik so še vedno prihajali. Ob 1.15 smo začeli s programom.

Prvi je pozdravil našo Timminško Mladino in vse navzoče Gl. predsednik VPZ. Bled, br. Louis Pečevar. Za njim je pozdravil našo Mladino in navzoče Gl. predsednik vse Mladine ki spada v VPZ. Bled, br. A. Novak, z lepim in pomembnim nagovorom za Mladino in staršje. Zatem je pozdravil vse navzoče br. Joe Knafel predsednik odseka št. 3 "Krka" VPZ. Bled in naposled v imenu Timminške Mladine in v imenu Mladine tamburaškega zbora "Tito", je pozdravil br. John Lavrič, ter razložil pomen zakaj — da smo prišli z Timminško mladino v Kirkland Lake in kakšnega pomena je učenec naše mladine na polju napredka in kulture v slovenskem jeziku. Po njegovem pozdravnem nagovoru se je odgnil zastor in na odrju je stala lepo v vrstah naša mladina skupno z tamburaškim zborom pripravna k izvajanju na splošno zanimivega programa. Z ene strani odra pride deček, kakih 10 let star v narodni nošnji pristnega Gorenjca izpod Triglava, ter izreče v lepih besedah naši mladini dobrodošlico. To je bil Vinko Otoničar, sinček nam dobro znanega rojaka in rojakinja Matija in Tončke Otoničar. Nato pride z druge strani odra deklica, kakih šest do sedem let stara, katere istokotno v lepih besedah izreče dobrodošlico naši mladini in ji izroči krasno

prirodno sliko kot dar mladine iz Kirkland Lake. Ta deklica je bila Anica Ambrožič, hčerka nam poznanih Janez in Franciška Ambrožič. Izročivši sliko, sta se oba deček in deklica pridružila naši mladini. Na znak prevodnje je iz števila grl polne in zdrave Mladine zadonela: "O Canada", "Hej Slovenci" in Lepa naša domovina."

Nadaljnih točk programa ne bom opisoval, ker imeli smo približno 25 točk na programu kot: Petje, deklamacije, petje z spremljanjem na harmoniko, duet z spremljenjem na tamburice itd. Po zadnji točki programa se je br. John Lavrič zopet vsem navzočim prav lepo zahvalil za udeležbo in omenil, da v nasprotjem slučaju tudi v Timminsu ne bodo tega pozabili, da nebi enako povrnili.

Po skončanem koncertu smo se zopet zbrali v Union hotelu na prigrizek in okrepčilo, ter nato ob 12.40 po veličko odpravili nazaj v Timmins.

Upam, da mladina ne bude pozabila tako hitro tega izleta in da ji ostane v daljšem spominu. Glavni odbor VPZ. Bled je na tem našem koncertu res pokazal, da ima v vidu napredek in boljše bodočnost za našo mladino. Tem potom se še enkrat v imenu Mladine, mladinskega krožka VPZ. Bled št. 3 in krožka tamburaškega zbora "Tito", najlepše zahvalim vsemu članstvu odseka št. 1 in št. 14 VPZ. Bled ter Gl. odboru za tako lepo udeležbo in pomoč ob našem prihodu. Enako najlepša hvala sobotratom Hrvatom za njihovo tako lepo udeležbo.

Kakšen utis je napravil naše Mladine koncert v Kirkland Lake, naj pristotni sami objavijo. VPZ. Bled želim obilo novih članov in enako Z.K.S. v tej kampanji, a listu Edinosti veliko novik naročnikov.

Se enkrat hvala vsem, kar je kateri prispeval za uspeh koncerta.

John Lavrič

Vabljeni ste vsi na sejo

Timmins: — Lokalno Vječe Južnih Slovanov bo imelo svojo redno sejo: V nedeljo 25. novembra — ob 7. uri zvečer na: Boarding House, 112 Balsam St. Vabijo se vsi člani in simpatičarji, da se seje udeleže točno ob 7. uri.

Tajnica "Vječa"

Vabilo na sejo

Timmins — Jugoslovanski klub delavske progresivne partije održava svojo sejo dne 25 novembra ob drugi uri popoldne v prostorih 112 Balsam St. N.

Tem potom naproša se vse članе in članice, kakor tudi one, kateri žele pristopiti v naš klub, da se udeleže seje. Na seji bomo imeli več važnejših vprašanj za razpravo in je že radi tega neobhodno važno, da so člani in članice drugega, da jo prinesete na

Tajnik

Timmins: — Dan za dnem odlasni s dopisom, ker sem zelo zaposlena. Odprli smo malo trgovino in na vso srečo mi je šel soprog zopet v Toronto, zaradi poškodbe na roki.

Mislila sem da ne bomo izpolnili kampanje za otroče obleke sto procentno, ali ko čitam dopise iz drugih naselbin, vidim da smo jo izpolnili, kajti v Timminsu smo šli na veliko. Malo paketov je, ki je stalo manj kot \$10.00. Eni so darovali še več. So pa tudi taki kateri pod raznimi pretvezami niso darovali še nič, kot naprimer: "Saj naši nič ne dobijo", kimovec seveda pritrđi", Ja, ja saj res, jaz tudi tako mislim". Tretji zopet: Kako pa da vedno "kolekate", saj je sedaj Tito na vladi. Le Tito naj gradi bolnice, jaz ne dam tudi centa, jaz bom že pomagal kadar bom prišel domov, kar z tisočkom na "grecni", ali sedaj ne dam ne centa. Saj naš nič ne dobijo. Pokaži mi potrdilo če je že kateri naš kaj dobil i.t.d. "Kimiševci pritrđijo", tako, tako. — Pa ni tako. Resnica je da naši tudi dobijo, kar je bilo že objavljeno v Edinosti in drugih časopisih in tudi ne bo dolgo ko boste dobili pismo iz kraja da so tudi naši dobili darove katere smo mi poslali. Končno pa je vseeno kdo dobi samo da dobi oni kateri je najbolj potreben. Za vzgled naj nam bo tista dvajset letna partizanka: Ka je bila ranjena v nogo, je še naredila peš 20 milj do prve zdravniške postaje. Ko je rekel zdravnik da ni druge pomoči, kot odrezati nogo in ji je hotel dati pomoč da bi zaspala, in tako nebi trpela bolečin, — je ona to odklonila rekoč: Da je drugod potreba še večja in sama, si bo lajšala bolečine z partizansko pesmijo, ko ji bojo rezali nogo.

Ravnatoko je z obleko, naj jo dobi najpotrebnejši. Zato apeliramo na vse one kateri še niso nič dali, to store ker je še vedno čas da se oddolžimo našim vrlim partizanom in partizankam. Nadaljujmo kampanjo za obleko in otroško bolnico. Jaz sem pripravljena storiti vse kar je meni mogoče. Ne morem vas obiskati od hiše do hiše, ker moram biti, doma v trgovini, radi odsotnosti mojega moža. V sled tega vas prosim ako imate kaj obleke da vam je prevažna ali vašim otrokom, ali jo pa mogoče lahko dobite od svojega prijatelja, ali konic drugega, da jo prinesete na

104 - 5th, Ave.

Največja hvala pri vsemu gre našim članom in članicam ter drugim prijateljem v Calgary, kateri so pomagali prispevali v pomoč. Na prvemu mestu se moramo zahvaliti našemu br. John Serey in njegovemu partnerju Lukač, ko sta nam dala svoje prostore in tudi z avtom pomagala v te svrhe. Lepa hvala našim kuharicam, ki so spekle pravo starokrajsko pečenko. To ste bile Mrs. Mary Škoda in Rossie Gradišar. Hvala vama! V veliko zaslugu gre našemu br. Benčina, ko je prav lepo skrbel za pijačo, da smo imeli vsega dosti. Želim

se zahvaliti tudi br. Raščanu za dobro delo, ker je imel veliko truda z to zabavo. Še enkrat hvala vsem, kateri so kaj pomagali bodisi z delom ali denarnim prispevkom za to plemenito svrhu.

Prispevali so denarno kot sledi: Po \$20.00, M. Raščan, Frank Popovič 11, Frank Gašparič 10, F. Škoda 7 in B. Balog 6 dolarjev. Po pet dolarjev: F. Popovič, J. Perša, F. Benčina, J. Rauch in P. Radmančić. Po tri dolarje: J. Gradišar, C. Karan, F. Knaus. Po dva dolarja: M. Gruich.

Odsek Zveze Kanadskih Slovencev je prispeval \$55.00.

Vsega skupaj znaša zgornja vsota \$150.00.

Naj tukaj še enkrat pripominjam, da smo zelo hvaležni vsem in vsakemu, kateri je kaj pomagal v prošlosti in da bi nam pomagali tudi v bodoče za pomoč našemu hrabremu narodu v stari domovini.

Kar se tiče kampanje za novo članstvo, mi smo napravili zabavo na domu br. Gradišarja, na katero smo povabili vse Slovence, člane in prijatelje. Toda žal temu, da je bila isto večer zabava, katero je priredil tukajšni odsek Zveze Kanadskih Srbov. Tako so bile dve zabave isto večer kar seveda ni prineslo tistega uspeha, kakor bi bil drugače. V bodoče je treba paziti da se ne zgodi kaj takega in na ta način utrvjati bratsko kooperacijo za splošni napredek.

J. Gradišar, tajnik

Širite čitate in postanite naročnikom Edinosti

Mednarodno edinstvo in varnost miru in svetu je naš cilj - Molotov

(Iz 1 strani)

žarska in finska vlada so istotako sklenile vojaško in politično zvezo z Hitlerjevo Nemčijo v borbi proti Sovjetski Uniji.

Bolgarija pod vlado hitlerjevih agentov se je enako znašla na strani Nemčiji. In res, le v redko izjemo evropske države pod vladjo z fašističnimi in napol fašističnimi režimi, so vezale svojo usodo z Hitlerjevo Nemčijo v drugi svetovni vojni. Vsi drugi porazi Hitlerjeve Nemčije ne pomeni le poraz nemškega fašizma, ampak poraz fašizma tudi v drugih evropskih državah. In v tem je izraz pomena naše zmage in katerega je treba soditi z stališča kot militarni, moralni in politični poraz fašizma v Evropi.

Po skončani vojni v Evropi, naloga zavezniških sil je bila obratovati z Japonsko na vzhodu ter tako pospešiti doseg miru po vsem svetu.

SOVJETSKA UNIJA JE ZVESTO IZPOLNILA SVOJE OBLIGACIJE

Sovjetska Unija ni ostala po strani za izvedbo te naloge, ker na to jo je vezal medsebojni sporazum dosežen v tej vojni s zaveznicami, kakor tudi neposredno interesi varnosti za našo domovino na vzhodu.

Mi se prav dobro spominjamo, da je pred to vojno Japonska nekoč napadla našo domovino. Torej na vzhodu je obstajala neprestano nevarnost japonske agresije. Vse to je zahtevalo za napoved vojne z strani Sovjetske Unije — Japonski.

Danes je mogoče brez kakih težkih videti, da odkar je začel nemški fašizem preživljati strahovito poraz za porazom na sovjetsko-nemški vojni črti, izhod japonske agresije na vzhodu je izražen v prejšnjem zaključku.

Sovjetska Unija je napovedala vojno Japonski, ter z tem pospešila ne samo konec japonskega imperializma, ampak konec vojne na vzhodu. Japonska je z kapitulacijo pred zaveznicami sledila vzorec Hitlerjeve Nemčije. Z tem pa niso poraženi samo načrti nemškega imperializma na račun dominacije Evrope ampak tudi japonskega imperializma za dominacijo Azije.

Do pred nedavnem so zapadni in vzhodni fašisti smatrali ta načrt, kot en korak na potu za svetovno dominacijo iz česar je razvidna njihova kratkovidnost in vsa zahrbtna drznost agresivnih namer v naši dobi.

SOVJETSKA UNIJA POLAGA VSE SILE IN SREDSTVA ZA IZGRADITEV TRAJNEGA IN PRAVIČNEGA MIRU V SVETU

V interesih demokratičnih držav, je treba ojačiti to zmago. Prav zato Sovjetska Unija polaga največjo važnost v pregovornih med zaveznicami za ustanovitve dovolj močne kontrole glavnih velesil nad premagano imperialistično Japonsko. Težkoče, katere se vsled tega stališča pojavljajo, niso odstranjene v kolikor se tiče vprašanja. Toda kljub temu Sovjetska Unija izraža svoje prepričanje, da se vsi svobodoljubni narodi zavedajo potrebe ojačati zmago nad agresivno Japonsko, ter tako ustvariti v resnici odločno kooperacijo zavezniških velesil.

Nemčija in Japonska sta z moralne brezpogojne predati zavezniškim silam. To ja dokaz, da je Anglo-Sovjetsko-Ameriška koalicija odsegla po njej postavljeni cilj.

S zadovoljstvom se zapaža priznanje odločne vloge naših narodov za zmago v drugi svetovni vojni, ter posebno v interesih demokratičnih narodov z odstranitvijo največje nevarnosti nemške fašistične agresije. Sovjetski narodi so imenovali vojno proti nemškemu fašizmu, kot "veliko patriotsko vojno."

NAMEN UNICITI SLOVANSKE NARODE

Posnemajoč njihov primer, patrioti drugih narodov so se naučili kako se je treba boriti za neodvisnost in svobodo svoje domovine. Resnica pa je tudi, da so sovjetski narodi osvobodili ne samo svojo domovino, ampak tudi pomagali junaško borbo za mir in svobodo narodov v Evropi.

Pred enim letom, tovariši Stalin je dejal: "Zdaj vsi priznavajo, da so Sovjetski narodi z svojimi ogromnimi žrtvami rešili civiliza-

cijo v Evropi pred podivjanimi fašističnimi uničevalci. V tem je izražena največja zasluga sovjetskih narodov v povesti človeštva." Druga vojna je v marsičem različna od prve svetovne vojne. Na prvem mestu po številu držav, ki so sodelovale v tej vojni, kakor tudi življenjskih in materialnih izgubah za časa vojne. Štiri petine ljudstva v svetu, je na en ali drugi način sodelovalo v zadnji vojni. Skupno število mobiliziranih z obeh strani, je znašalo, 110 milijonov ljudi.

Med tem je pa prav težko najti izjemo, katere država je bila v resnici nevtralna v drugi svetovni vojni. Dovolitev druge svetovne vojne, to se pravi, da niso bile podvzete dovolj odločne mere proti fašistični agresiji, katere je povzročila nikdar prej primerljajočo vojno v povesti človeštva, tako po številu ljudskih žrtvah kot uničenje materialne vrednosti. Vsiljena vojna našim narodom, katero so imenovali "veliko patriotsko vojno" edino kot odgovor fašistični agresiji. Hitlerjeva Nemčija je napadla Sovjetsko Unijo ne samo z ciljem okupirati njeno ozemlje in uničiti sovjetsko državo, ampak z ciljem uničiti veliki ruski in slovanske narode v splošnem.

ZIVLJENSKE ŽRTVE IN MATERIALNA ŠKODA

Dokler niso narodi Sovjetske Unije reorganizirali samih sabe na podlagi Stalinove izjave: "Vse za vojno" in naposed zlomili hrbtenico nemški armadi, Hitlerjevskim banditom, se ti niso sramovalih uporabiti kakršno koli sredstvo v svoji divji sovražnosti na zasedenem ozemlju. Pozabiti to, bi bil največji zločin napram milijonom nedolžnih žrtev in njihovih družinskih vojnih sirot, kakor tudi napram vsemu našemu narodu.

Ravno tako je nemogoče pozabiti veliko materialno škodo, ki so jo naredili nemški okupatorji in njihovi satelitski gospodarji za dobo okupacije sovjetske ozemlja. Zato in za glavno zločinstvo v tej vojni, se mora odgovarjati. Nemški fašistični okupatorji so porušili ali zažgali: 1, 710 mest in 70.000 vasi v naši domovini. Porušili ali zažgali so 6 milijonov stanovskih poslopij in z tem prizadeli 25 milijonov prebivalcev brez stanovanj. Med najbolj prizadetega mesta v tej vojni spadajo: Stalingrad, Sevastopol, Leningrad, Kiev, Minsk, Odesa, Smolensk, Khar'kov, Voronezh, Rostov ob Donu in mnoga druga.

Hitlerjevci so uničili ali poškodovali 31.850 industrijskih podjetij, katere so posplovala blizu 4 milijona ljudi. Nadalje so uničili 98.000 kolektivnih farm, največje kolektivne farme v Ukrajini in Belorusiji. Oni so ubili ali izgnali v Nemčijo 7 milijonov konj, 17 milijonov glav živine in ducat milijonov prešičev in ovac. Prizadete škoda nacionalni ekonomiji in našim državljanom, kakor je preračunala posebna komisija znaša 679 bilijonov rubljev.

Mi ne moremo tega pozabiti. Mi moramo zahtevati od držav, ki so povzročile to vojno in prizadela naši domovini škodo, da jo poravnajo. Nič ne more zanižati te opravičene zahteve naših narodov. Ta zahteva obenem ne nudi mesta za argument na podlagi pravice in želja narodov Sovjetske Unije.

(Nadaljevanje prihodnjič)

POZOR DETROIT IN WINDSOR

Društvo št. 518 SNPJ. in društvo "Novo življenje" IWO., priredita skupno veselje zabavo v soboto zvečer dne 1. decembra. Priprave za to zabavo so že sedaj v teku tako, da bo res nekaj izvrstnega to večer v dvorani, 437 S. Livernosa.

Vsled tega naprošamo vse ljubitelje družabne zabave, da se tako iz Detroita in okolice kakor tudi naši sosedje iz Kanade, udeležijo. Vstopnina 50 centi po osebi. Začetek ob 7 uri zvečer.

Odbor:

VABILO NA LETNO SEJO

Odslek št. 3, Krka V.P.Z. Bled, pozivlja vse članice in članice da se udeležijo seje, katere se vrši dne 2. decembra ob 2 uri po polne v prostoru Harmoni hall 4th Ave Timmins. Posebno pa opominjam, vse one članice in članice ki se niso udeležili skoraj niti ene seje v tekočem Letu.

Letna seja je zelo važna, kjer se bo volil Odslekov odbor za prihodno leto 1946.

Društveni Brat — Sestra; zatorej ne pozabi v nedeljo dne 2. decembra.

Frank Anzelc, tajnik.

O politični vzgoji narodnih množic

(Iz 2 strani)

celo tako daleč, da se naši aktivisti še vedno poslužujejo istega ozkega delovnega načina, ki je ustrezal v časih splošne okupatorje in belegendistične ofenzivnosti, ki pa je absolutno nezadosten, zaviraen in škodljiv danes, v času naše splošne ofenzive in našega splošnega poleta.

Aktiviste je torej treba vzgajati tako, da bodo znali metode in oblike svojega dela zavreči, čim se prežive, da bodo znali novim razmeram ustrezno iskati nove delovne načine, prijeme in organizacijske oblike.

Našim aktivistom moramo — dvigniti njihov korizont, razširiti jim moramo obzorje njihovih nalog, obzorje naših strateških in taktičnih prijemov, obzorje naših sredstev. Ozkost naših aktivistov, njihova navajenost na ozke razmere, na ozke naloge, na drobna

in ozka sredstva — je danes, ko zavzemamo vse slovenski in jugoslovski obseg, ko razvijamo svoj splošni polet in svojo splošno ofenzivo, bojujemo borbo za končno zmago, ena izmed osnovnih nevarnosti.

Slabost ki se je marsikje pojavila — naše organizacije si morajo to odkrito priznati in ki je popolnoma nasprotna vsemu našemu načelnemu, v dosedanjih težkih borbah prizkušenemu in izčiščenemu pojmovanju pravih borcev, je birokratična rja. Birokratična rja je vsekako sorodna vztrajanju na starih delovnih trdnicah, družbi pa se tudi z vrtočlavič od uspehov in z naprednim pojmovanjem funkcije ter položaja. Kjer se pojavlja vrtočlavič od uspehov in kjer naši aktivisti svojega položaja in svoje funkcije ne pojmujejo kot izredno veliko osebno odgovornost do

naroda in do gibanja, tam se tudi zlahka pojavi karierizem.

Poudariti moramo, da birokratizem, vrtočlavič od uspehov, osebna neskrupoznost in pojavi karierizma nimajo prav ničesar skupnega s pravo samozavestjo pravih borcev.

Prave borbene samozavesti, ki je tudi pri dobrih aktivistih premajhna, in ki od aktivistov zahteva, da samozavestno nastopajo za gibanje, za novo Jugoslavijo, ne pa zase osebno, da torej nastopajo kot predstavniki zmagovitega narodno osvobodilnega pokreta in zmagovite nove države, kot ljudje, v katere so uprte vse ljudske oči — take prave samozavesti pri birokratih in karieristih seveda ni. Tako prava samozavest namreč predpostavlja — osebno skrupoznost in visoko razvit čut odgovornosti.

Birokratizmu, vrtočlavič od uspehov in pojavi karierizma je treba napovedati najostrejši boj. V naših aktivistih moramo stopnjati tistega duha, ki nam je edini omogočil premagati vse neskončne težave in odnašati zmage v neenaki borbi — duha požrtvovalnosti, duha popolne predanosti naši veliki stvari, duha osebne skrupoznosti, duha borbene, svetle samozavesti zmagovitih pripadnikov in aktivistov zmagovitega gibanja.

Napaka, ki jo je treba danes zlasti ostro kritizirati, obstaja v tem, da naše organizacije in naši forumi včasih nepravilno pojmujejo vprašanje naših umikov. V razdobju naše splošne ofenzivnosti, našega splošnega poleta smo. To seveda še ne pomeni, da je sovražnik že popolnoma onesposobljen izvesti na tem ali onem sektorju svoje ofenzivne sunké. Toda te svoje ofenzivne sunke izvaja v razdobju svojega nastopajočega razsula. Iz tega pa seveda sledi, da sme biti naš umik, kjer ga je sploh še potrebno izvesti, le delen umik, le neposredna priprava na naš lastni ofenzivni sunek. Kljub temu se je letos spomladi in tudi še deloma poletje dogajalo, da je naš aktiv svoj umike izvajal na način, kakršen je bil na primer nujen in primeren 1942. L., v času splošne sovražne ofenzivnosti doma in v Evropi.

Odvček bi bilo še prav posebej naglašati da je take vrste politični in organizacijski umikom treba danes napovedati najostrejši boj.

Spregovoriti moramo še o odnosih naših aktivistov do vojske. Pri udejanju medsebojnih odnosov med vojsko in terenom srečujemo namreč dostikrat težave. Polpolnoma nepravilno je, da se med našimi terenskimi aktivisti razvija marsikje nekakšna "terenska samozavest", zaradi katere pozabljajo, da so eno z našo vojsko. Razširitve in utrditve naše vojske je danes naša osnovna, naša najosnovnejša naloga, njej so podrejene vse druge naloge in tega se morajo zavedati vsi naši delavci na vseh naših delovnih področjih.

Ko govorimo o pomanjkljivosti in napakah, ki jih je treba odpraviti, ne mislimo delati krivice našim aktivistom. Zavedamo se, da je naš aktivist omogočil zmago Osvobodilne Fronte. Njemu se moramo zahvaliti, da je Osvobodilna Fronta pred svojo odločilno in končno zmago. Naš aktivist je s svojimi napori, s svojo krvjo in s svojim življenjem priboril doseganje uspehe. Poleg naših oficirjev in borcev v Narodno Osvobodilni Vojski predstavljajo naši aktivisti najboljše sinove in hčere naših množic in našega naroda. Našo spregovoriti o napakah je bilo nujno potrebno na pragu naše — končne zmage. Končna zmaga je namreč blizu in nič nam je ne more več iztrgati iz rok, če ji bomo posvetili vse svoje sile. Posvetiti končni zmagi vse svoje sile, pa predvsem pomeni, v borbenem poletu odpravljati napake, ki so ji napoti.

Važno za St. Catharines

St. Catharines: — Prosi se vse tiste članice Z. K. S. kateri so zaostali z članarino šest mesecev, da pridete na prihodjo sejo katere se bo vršila pri bratu J. Saje na farmi.

Dne 25. novembra ob 2. uri popoldne t.l.

Po mojem mnenju bi si moral vsak član ali članica vzeti toliko časa, da se vdeležijo seje, vsaj vsakih par mesecev enkrat. S tem bi mi prihranili da ne bi mučili mojega "Ford" za tistih ubogih 25c. Pridite vsi na sejo.

J. Plut

Pomoč iz Oshawe narodu v starem kraju

Oshawa: — Sporočam, da smo poslali dne 10. nov. 1945 štiri zaboje obleke v Montreal na: COUNCIL of CANADIAN SOUTH SLAVS, c/o Harbor Cold Storage, Que.

Darovalci so: Družina V. F. Ručigaj Frank Fister in žena, Leo Čampa in žena, Rudy Čampa in žena, ter Cerkev sedmih adventistov. Obleka je vsa v dobrem stanju in dobro zapokana v lesene zaboje. Teža je okrog 500 funtov.

Lani smo poslali 2300 funtov, letos poleti je Leo Čampa odpejal k Petricu 2 velika zaboja, tako da je šlo iz Oshawe približno 3000 funtov obleke v stari kraj. Zanj pošiljka je vsebovala:

1. Zaboje: — Moških suknjev, 10. Ženskih plaščev, 18. Moških 5. Moških suknjev, 13. Telovnikov, 7. Hlač, g. Pletenih jopičev, 2.

2. Zaboje: — Ženskih oblek (komplet), 12. Ženskih plaščev, 4. Moških suknjev, 12. Ženskih kril, 12. Pletenih jopičev, 14. Hlač, 2. Moških suknjev, 3. Bluze, 3. Sne-

žne obleke, 2.

3. Zaboje: — (Ponošena in nova obleka). Otroških: pletenih jopičev, 18. Obleke, 34. Sukničev, 6. Hlačk, 8. Nogavic, 18. Kapice, 12. — Ženskih: Oblek (komplet) 25. Rokavic, 6 (oprav). Kril 6. Oblek za deklice, 5. Odeje (plahte) 3. Čevljev, 3 (pare). Spodnje obleke, 7.

4. Zaboje: — (Ponošena in nova obleka) Čevljev (parov) 14. Nogavic, (parov) 5. Ženske obleke, (komp.) 31. Žen. krila, 12. Moške hlače, 5. In 8 raznih drugih komadov. — Otročja nova obleka: Pletene kapice, 4. Odeje, 3. Čevljev, 3. Pretenih jopičev, 3. Spalnih plaščev, 2. In še 34 raznih drugih komadov, kakor nogavic, plenice, srjačk, i.t.d.

Gornje poročilo nam je poslal V. F. Ručigaj iz Oshawe. Poročilo kaže prav odlično delo z ozirom na majhno število tamošnjih Slovencev. Priobčujemo ga z veseljem, da bo bralci videli da tudi majhno število more dosti napraviti.

REZULTAT VOLITEV V JUGOSLAVIJI

Beograd — Maršal Tito je imel daljši pogovor s dopisnikom londonskega "Times" v katerem je pojasnil stališče nove demokratične federativne Jugoslavije glede njenih odnosov z drugimi državami. Zavrnil je zunanja dozevanja, da bi Jugoslavija postala kot nekak "privesek" Sovjetske Unije, kakor zamišlja in dolži notranja in zunanja reakcija. Jugoslavija želi dobre odnose tako z Sovjetsko Unijo, kakor tudi z zapadnimi zaveznicami, Anglijo in Ameriko. Ako so naša čustva in simpatije napram Sovjetski Uniji kot bratskemu narodu, to še ne pomeni, da ne želimo prijateljstva s svojimi drugimi vojnimi zaveznicami.

Maršal Tito je podal zgornjo izjavo takoj po veliki zmagi narodne fronte, pri nedeljskih voli-

tvah, katerih rezultat je smrtni udarec mornarhiji in reakciji. Narod je z ogromno večino po vseh federalnih enotah glasoval za kandidate Narodne Fronte.

Kje je sedaj tista "ogromna" večina katero je napovedovala kraljevaška, mačekovska in rožmanovska reakcija? Odstotki oddanih glasov pri volitvah jasno kažejo, da je ta "večina" zamišljena kot način za javno mnenje v sovražni gonji proti narodni vladi, proti demokraciji, proti resnični svobodi — proti tekovni osvobodilne borbe narodov Jugoslavije. Dobičkanosni položaji reakcije, so bili tista "ogromna večina" radi katerih je reakcija dvignila toliko hrupa in jeze v zunanjem svetu.

Izvestija zavrnila drzno obtožbo

Moskva, 20 nov. — "Izvestija" je danes v uvodnem članku odločilo, da zavrnila drzno in provokacijsko obtožbo v zunanem časopisju, češ da Sovjetska Unija podpira s orožjem osvobodilni pokret v Perziji. Izvestija pravi: "Britske časopisne agencije so naredile kupe obtožbe vsled nemirov v severni Perziji, z namero da se zakrije resnični vzrok za nemir med žandarmerijo in reakcionarnimi veleposelniki ter demokratično liberalnimi elementi. Toda nič manjša ni namera te obdolžitve, da se zakrije resnično stanje v Palestini, Egiptu in Indoneziji."

Veliki koncert v Torontu in Hamiltonu

Odslek Zveze Kanadskih Srbov v Torontu, priredi veliki koncert v prid kampanje Srbskega Glasnika, edinega demokratičnega časopisa Kanadskih Srbov v tej deželi. Koncert se vrši v nedeljo dne 25. novembra v Victory Theatreu, Spadina in Dundas St. Začetek ob 2 uri popoldne.

Na programu nastopi poleg domačih talentov dobro znana pevka narodnih pesmi Aleksandra Djordjevič iz Detroita, kakor tudi njena prijateljica Rakila Kazanska. Na programu sodeluje znano Macedonsko pevsko društvo in tamburaški zbor "Tito".

Tem potom vabimo vse Slovence, Hrvate in Srbe iz Toronta in okolice, da se udeležijo.

Istega dne to je v nedeljo dne 25. novembra se priredi koncert

v Hamiltonu v prostorih Ukrainian Workers Hall, 746 Barton St. Začetek ob 8 uri zvečer.

Ker na istem programu nastopijo zgoraj omenjena pevka družstva, tamburaški zbor, solistkinje itd., se pričakuje velika udeležba Slovencev, Hrvatov in Srbov iz Hamiltona in okolice.

Odbor:

NAZNANILO

Kirkland Lake — Sporoča se tem potom članstvu Veva v tej okolici, da se bo radi volitvenega shoda, vršila redna seja lokalnega Veda isto nedeljo, t.j. 25. novembra u Ukrainskem delavskem Domu, 23 Hudson Bay Ave., samo z to spremembo, da se začne seja točno ob 7 uri zvečer.

Tajnik.

Iz francošine prevedla K. N.

1.

"Kljub temu!" je živo odvrnil Španec, čuteč, da je prišel odločilni trenutek. "Moja žena je, to mi zadošča. Če hočeva ali nočeva, poročena sva in nihče nasvetu tega ne more zanikati. Osebo sem pripravil izpolniti vse svoje dolžnosti do nje, in ne zahtevam od nje ničesar drugega, kakor da ona tudi to stori."

Globoko je zajel sapo, potem je pa počasneje a še trdneje nadaljeval:

"Dovolite, da se začudim, kako to, da francoska meščanska družina, družina, ki na splošno slavi po spoštovanju tradicije in dane besede, nikakor ne more razumeti, da je vez, ki naju veže z Orano nerazdružljiva."

Ta očitek je zadel gospoda Le Cadrerona v živo.

"Ah, tako torej hočete zasukati to zadevo!" je vzkliknil ogorčeno. "Hvala Bogu da imamo na francoskem še sodnike, ki bodo razsodili, koliko resnice je v vaših trditvah."

"Oče," je kriknila Orana, kajti te poslednje očeto-ve besede so presegle njeno pričakovanje.

Nikakor ni marala, da bi se vsa zadeva tako nerodno zasukala. Trpela je, poslušajoč žalitve svojega očeta in ponižanja, ki jih je moral trpeti njen mož zaradi njegove trmoglavosti. "Oče! Povedala sem ti že, da k besedam svojega moža nimam ničesar pripomniti. Njegova žena sem in želim njegova žena ostati. Zakaj se torej tako trudiš, da bi izpremenil mojo odločitev?"

"Ker hočem preprečiti še večjo neumnost!" je zagodel stari graščak. "Bolje kakor ti in tvoja mati vem, kaj je tvoja sreča."

Kakor da ne bi bila slišala besed svojega očeta, se je Orana obrnila k Morenu in mu z odločnim, čeprav otožnim obrazom dejala:

"Pripravljena sem oditi z vami, gospod, kamor koli, kajti jaz ne bom prelomila besede. Zame je moj zakon sveta dolžnost, dolg, ki ga bom plačevala vse svoje življenje. Čast mi veleva, da ne poslušam pomislekov svojega očeta in da grem z vami."

Moreno jo je presenečeno pogledal. V tej lepi in odločni ženski, ki je tako trdno izgovorila te odločne besede, je bilo kar težko spoznati plaho Orano. Val brezumnega veselja mu je zalil srce. Ne, njegova ljuba, mala žena ga ni izdala, ga ni zatajila! Oranine odločne besede so naredile na gospoda Le Cadrerona globok vtis. Še nikoli ni slišal iz ust svoje hčere tako odločnih besed. Kako samostojna je bila ob strani tega španskega moža! Čudno! Samo zaradi nekakšne namišljene dolžnosti po vsej sili tišči v svojo nesrečo. Nekoliko zmeden zaradi hčerinoga odločnega nastopa gospod Le Cadreron in takoj vedel, kaj naj odgovori, in se je v zadregi ozrl okrog sebe.

Gospa Le Cadreronova je začudeno opazovala svojega moža. Zdela se je, da odobrava odločni nastop svoje hčerke, toda hkrati se je vpraševala, kako bo ta odločitev delovala na njenega moža.

Dobro je poznala trdoglavost svojega zakonskega druga, zato je dvomila, da bi se kar meni nič tebi nič sprijaznil z okoliščino, da bo Orana odslej živela s svojim možem.

Moreno so Oranine besede silno razveselile. Molče je čakal, kaj bodo ukrenili drugi, instinktivno vedoč, da bi bila zdaj sleherna beseda od več. Njegove temne oči so postale krotkejše, okrog trpko stisnjenih ustnic je zaigral sproščen smehljaj. Bojeviti južnjak prejšnjih minut se je umaknil ljubeznivemu Špancu, o katerih prislovični vljudnosti beremo v starih romanih.

Še pred nekaj minutami je bil pripravljen ostro nastopiti, da bi dosegel svoje pravice. Zdaj, ko jih je njegova žena sama položila predenj, so pričeli vstajati v njem dvomi, ali prav počne, če izmamlja Orano od domačih, če jim jo odtujaže in če jo namerava odpeljati v negotovo bodočnost. Nekaj trenutkov je okleval, potem se je pa obrnil k svoji ženi, se priklonil in spoštljivo depal:

"Oprostite, senora, če bom zdaj dozdevno odklonil vašo besedo. Zdi se mi, da sem pravkar doumel nekaj, česar prej nisem niti slutil. Če bi zapustili svoje starše in živeli z menoj, bi pač živeli v veri, da izpolnjujete svojo dolžnost, toda ta dolžnost bi za vas pomenila žrtev. Čeprav sem vam globoko hvaležen za vašo zvestobo in vdanost, ne bi mogel privoliti v to žrtev, v to odpoved. Vaš oče je pravkar izrekel nekaj besed, ki so hudo ranile moje samoljubje, Upam, da ni tako mislil, kakor je govoril. . . Moj ponos, ljuba senora, pa mi brani, da bi imel od najhite zveze korist, kakor to mislijo vaši starši. Odpotoval bom, senora, poslovil se bom od vas. Imel sem pač vse previsokoleteče načrte in sanjal sem vse presladke sanje. . . Oprostite mi. . ."

Gospod Le Cadreron je začudeno poslušal to govorjenje mladega moža. Morda je ta Španec zaigral romantično komedijo? Morda — ali je to mogoče? — pa govori resnico?, ves srečen se je obrnil k svoji hčeri:

"Zdaj slišiš, Orana! Pravim ti, da želim samo tvojo srečo!"

"Ne", je vzkliknila Orana in na njenem nežnem obrazu se je spet pokazala prejšnja trmoglavost odločnosti. "Neglede na to, kaj vidva govorita — jaz bom držala svojo besedo. Nisem pozabila koliko dolgujem svojemu možu. Čustva hvaležnosti ki jih gojim, do vas gospod, so dovolj globoka, da odtehtajo zanesenjaško ljubezen nekaterih novoporočencev. Prepričana sem, da ta čustva zadoščajo, da bom mirno in vdano živela ob vaši strani, Moreno. Razen tega sem verna katoličanka in verujem samo v ločitev zakona, ki ga loči Bog!"

(Nadalje prihodnjič)